

Правила поведження у надзвичайних ситуаціях

1. У разі загрози ураження стрілецькою зброєю:

- закрити штори або жалюзі (заклеїти вікна паперовими стрічками) для зниження ураження фрагментами скла;
- вимкнути світло, закрити вікна та двері;
- зайняти місце на підлозі в приміщенні, що не має вікон на вулицю (коридор, ванна кімната, передпокій);
- інформувати різними засобами про небезпеку близьких чи знайомих.

2. У разі загрози чи ведення бойових дій:

- закрити штори або жалюзі (заклеїти вікна паперовими стрічками, скетчем) для зменшення ураження фрагментами скла. Вимкнути живлення, закрити воду і газ, загасити (вимкнути) пристрої для опалення;
- взяти документи, гроші і продукти, предмети першої необхідності, медичну аптечку;
- відразу залишити приміщення, сховатися у підвалі або у найближчому сховищі;
- попередити сусідів про небезпеку, допомогти людям похилого віку і дітям;
- без крайньої необхідності не залишати безпечне місце перебування;
- проявляти крайню обережність; не варто панікувати.

3. Якщо стався вибух:

- уважно озирнутися навколо, щоб з'ясувати вірогідність небезпеки подальших обвалів і вибухів, чи не висить з руїн розбите скло, чи не потрібна комусь допомога;

- якщо є можливість - спокійно вийти з місця пригоди. Опинившись під завалами - подавати звукові сигнали. Пам'ятайте, що за низької активності людина може вижити без води упродовж п'яти днів;
- виконати всі інструкції рятувальників.

4. Під час повітряної небезпеки:

- відключити живлення, закрити воду і газ;
- загасити (вимкнути) пристрої для опалення;
- взяти документи, гроші і продукти, предмети першої необхідності, аптечку;
- попередити про небезпеку сусідів і, у разі необхідності надати допомогу людям похилого віку та хворим;
- дізнатися, де знаходиться найближче місце укриття. Переконайтеся, що шлях до нього вільний і укриття знаходиться у придатному стані;
- як найшвидше дійти до захисних споруд або сховатися на місцевості. Дотримуватися спокою і порядку. Без крайньої необхідності не залишати безпечного місця перебування. Слідкувати за офіційними повідомленнями.

5. Під час масових заворушень:

- зберігати спокій і розсудливість;
- під час знаходження на вулиці - залишити місце масового скупчення людей, уникати агресивно налаштованих людей;
- не піддаватися на провокації;
- надійно зачиняти двері. Не підходити до вікон і не виходити на балкон. Без крайньої необхідності не залишати приміщення.

6. Якщо Вас захопили у заручники і Вашому життю є загроза:

- постаратися запам'ятати вік, зріст, голос, манеру говорити, звички тощо злочинців, що може допомогти їх пошуку;
- за першої нагоди постаратися сповістити про своє місцезнаходження рідним або поліції;
- намагатися бути розсудливим, спокійним, миротлюбним, не піддавати себе ризику;
- якщо злочинці знаходяться під впливом алкоголю або наркотиків, намагатися уникати спілкування з ними, оскільки їхні дії можуть бути непередбачуваними;
- не підсилювати агресивність злочинців своєю непокорю, сваркою або опором;
- виконувати вимоги злочинців, не створюючи конфліктних ситуацій, звертатися за дозволом для переміщення, відвідання вбиральні тощо;
- уникати будь-яких обговорень, зокрема політичних тем;

- нічого не просити;
- якщо Ви тривалий час знаходитеся поряд зі злочинцями, постаратися встановити з ними контакт, визвати гуманні почуття;
- уважно слідкувати за поведінкою злочинців та їхніми намірами, бути готовими до втечі, пересвідчившись у високих шансах на успіх;
- спробувати знайти найбільш безпечне місце у приміщенні, де знаходитеся і де можна було б захищати себе під час штурму (кімната, стіни і вікна якої виходять не на вулицю - ванна кімната або шафа). У разі відсутності такого місця - падати на підлогу за будь-якого шуму або у разі стрільбі;
- при застосуванні силами спеціального призначення сльозогінного газу, дихати через мокру тканину, швидко і часто блимаючи, викликаючи сльози;
- під час звільнення виходити швидко, речі залишати там, де вони знаходяться, через ймовірність вибуху або пожежі, беззаперечно виконувати команди групи захоплення.

7. При проведенні евакуації цивільного населення з небезпечної зони:

- взяти документи, гроші й продукти, необхідні речі, лікарські засоби;
- за можливості, надати допомогу пенсіонерам, людям з обмеженими можливостями;
- дітям дошкільного віку вкласти до кишені або прикріпити до одягу записку, де зазначається ім'я, прізвище, дата народження, домашня адреса, а також прізвище матері та батька та їх контактні телефони;
- переміщатися за вказаною адресою.
- у разі необхідності звернутися за допомогою до поліції чи спеціальних служб та медичних працівників.

Правила поводження з вибухонебезпечними предметами

Під вибухонебезпечними предметами слід розуміти будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, що здатні за певних умов вибухати.

1. До вибухонебезпечних предметів належать:

- вибухові речовини - хімічні з'єднання або суміші, здатні під впливом певних зовнішніх дій (нагрівання, удар, тертя, вибух іншого вибухового пристрою) до швидкого хімічного перетворення, що саморозповсюджується, з виділенням великої кількості енергії і утворенням газів.
- боєприпаси - вироби військової техніки одноразового вживання, призначені для враження живої сили супротивника. До боєприпасів належать:
  - бойові частки ракет;
  - авіаційні бомби;
  - артилерійські боєприпаси (снаряди, міни);

- інженерні боєприпаси (протитанкові і протипіхотні міни);
- ручні гранати;
- стрілецькі боєприпаси (набої до пістолетів, карабінів, автоматів тощо);
  - піротехнічні засоби:
- патрони (сигнальні, освітлювальні, імітаційні, спеціальні);
- вибухові пакети;
- петарди;
  - ракети (освітлювальні, сигнальні);
- гранати;
- димові шашки.
  - саморобні вибухові пристрої - пристрої, в яких застосований хоча б один елемент конструкції саморобного виготовлення:
- саморобні міни-пастки;
- міни-сюрпризи, що імітують предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі, що привертають увагу.

У разі знаходження вибухонебезпечного пристрою **заборонено**:

- наближатися до предмета;
- пересувати його або брати до рук;
- розряджати, кидати, вдаряти по ньому;
- розпалювати поряд багаття або кидати до нього предмет;
- приносити предмет додому, у заклад освіти.

2. Необхідно негайно повідомити поліцію або дорослих про знахідку!

Під час прогулянок необхідно ретельно дивитись під ноги та навколо себе, особливо у парку, лісі, біля водойм тощо.

Практично всі вибухові речовини чутливі до механічних дій і нагрівання. Поводження з ними вимагає граничної уваги і обережності.

Слід пам'ятати, що розмінуванням, знешкодженням або знищенням вибухонебезпечних предметів займаються тільки підготовлені фахівці-сапери, допущені до цього виду робі!

Злочинці зазвичай поміщають вибухонебезпечні предмети у звичайні портфелі, сумки, банки, пакунки і потім залишають у багатолюдних місцях.

Відомі випадки застосування їх у авторучках, мобільних телефонах, гаманцях, дитячих іграшках.

Тому бездоглядні предмети на території або в приміщенні закладу освіти, в транспорті, кінотеатрі, магазині, на вокзалі тощо вимагають особливої уваги.

Є декілька ознак, що дозволяють припустити, що маємо справу з вибуховим пристроєм.

3. Слід звертати увагу на:

- припарковані біля будівель дитячих садків автомашини, власники яких невідомі або державні номери якої не знайомі мешканцям, а також коли автомобіль давно непорушно припаркований;

- наявність у знайденому механізмі антени або приєднаних до нього дротів;

- звуки, що лунають від предмета (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), мигтіння індикаторної лампочки;

- наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батареї, акумулятори тощо);

- наявність розтяжки дротів або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань.

У разі знаходження підозрілого предмета на території закладу дошкільної освіти, потрібно негайно повідомити про знахідку керівника закладу, працівників поліції чи службу з надзвичайних ситуацій!

4. У разі знаходженні вибухонебезпечного пристрою:

1. Негайно повідомити чергові служби органів внутрішніх справ, цивільного захисту;

2. Не підходити до предмета, не торкатися і не пересувати його, не допускати до знахідки інших людей;

3. Припинити всі види робіт в районі виявлення вибухонебезпечного предмета.

4. Не користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух).

5. Дочекатися прибуття фахівців; вказати місце знахідки та повідомити час її виявлення.

У випадку, коли в закладі освіти знайдено вибуховий пристрій й здійснюється евакуація:

- одягніть дітям одяг з довгими рукавами, щільні брюки і взуття на товстій підошві (це може захистити від осколків скла);

- під час евакуації слідуйте маршрутом, вказаним органами, що проводять евакуацію;

- тримайтеся подалі від обірваних ліній енергопостачання.

5. Якщо заклад дошкільної освіти опинився поблизу епіцентру вибуху:

- обережно обійдіть всі приміщення, щоб перевірити чи немає витоків води, газу, спалахів й т. д. У темряві в жодному випадку не запалюйте сірника або свічки - користуйтеся ліхтариком;

- негайно вимкніть всі електроприлади, перекрийте газ, воду;

- з безпечного місця зателефонуйте рідним та близьким і стисло повідомте про своє місцезнаходження, самопочуття;

- перевірте, чи потребують допомоги інші діти й працівники закладу.

Опинившись поблизу вибуху, стримайте свою цікавість і не намагайтеся наблизитись до епіцентру, щоб розгледіти або допомогти рятівникам.

Найкраще, що можна зробити - залишити небезпечне місце. До того ж, варто знати, що зловмисники часто встановлюють вибухові пристрої парами, щоб, через деякий час після вибуху першої з них, пролунав другий вибух.

Зловмисники розраховують на те, що після першого вибуху на його місці зберуться люди, у тому числі й представники силових структур, і при повторному вибуху жертв буде набагато більше.

6. Звертаємо увагу, що:

- не слід робити самостійно жодних маніпуляцій із знахідками або підозрілими предметами, що можуть виявитися вибуховими пристроями;

- виявивши річ без господаря, треба звернутися до працівника поліції та не можна торкатися знахідки;

- не користуйтеся мобільним та радіозв'язком поблизу підозрілої знахідки.

Для поштової кореспонденції з пластиковою міною характерна надмірна товщина, пружність, вага не менше 50 г і ретельна упаковка. На конверті можуть бути різні плями, проколи, можливий специфічний запах. Повинно насторожити настирне бажання вручити лист неодмінно в руки адресата і надписи на кшталт: «розкрити тільки особисто», «особисто в руки», «секретно» і т. п. Підозрілий лист не можна відкривати, згинати, нагрівати або опускати у воду.

7. Поради керівнику закладу дошкільної освіти:

Останнім часом почастишали випадки телефонних повідомлень про замінування приміщень та виявлення підозрілих предметів, що можуть виявитися вибуховими пристроями.

На такий випадок пропонуємо заходи попереджувального характеру:

- посилити пропускний режим при вході і в'їзді на територію закладу, пильнувати системи сигналізації і відеоспостереження;

- проводити обходи території закладу і періодичну перевірку складських приміщень на предмет своєчасного виявлення вибухових пристроїв або підозрілих предметів;

- організувати проведення спільних із працівниками цивільного захисту, правоохоронних органів інструктажів і практичних занять з питань дій у разі загрози або виникнення надзвичайних подій.

У разі виявлення підозрілого предмета працівниками закладу освіти потрібно негайно повідомити правоохоронні органи, територіальні органи управління з питань цивільного захисту.

До прибуття оперативно-слідчої групи керівник закладу освіти повинен дати вказівку співробітникам знаходитися на безпечній відстані від знайденого предмета.

У разі потреби - евакуйовувати людей згідно наявного плану евакуації.

8. Алгоритм дій у надзвичайній ситуації (далі - НС)

1. Визначити, який тип небезпеки: захоплення будівлі, обстріл, повітряна атака, пожежа, повінь, хімічна чи біологічна атака.

2. Чи безпечно у приміщенні? Аварійне блокування, укриття у приміщенні, евакуація за межі.

3. Обрати план реагування в залежності від умов надзвичайної ситуації та визначити команду реагування.

3.1. Зазначити необхідну інформацію:

- контакти екстрених служб для оповіщення;
- відповідальний за інформування персоналу про НС;
- спосіб сповіщення персоналу про НС;
- відповідальний за інформування екстрених служб;
- способи сповіщення екстрених служб;
- способи сповіщення екстрених служб у випадку зникнення зв'язку;
- відповідальний за сповіщення батьків або законних представників дітей;
- способи сповіщення батьків або законних представників дітей;
- способи отримання інформації щодо перебігу НС від офіційних джерел під час перебування в укритті;
- способи комунікації між колективом та адміністрацією закладу освіти під час НС;
- відповідальний за реалізацію плану дій у випадку НС у групі;
- відповідальний за тривожну валізу;
- відповідальний за облік та взаємодію з дітьми.

4. визначити план дій вихователя у випадку: евакуації за межі закладу, аварійного блокування, укриття у приміщенні закладу освіти.

5. залишити небезпечне місце відповідно до мапи евакуації вікових груп.

9. Телефони рятувальних та аварійних служб:

112 — Єдиний номер виклику всіх служб екстреної допомоги (диспетчер викличе бригаду потрібної служби)

101 — Пожежно-рятувальна служба

102 — Поліція

103 — Швидка медична допомога

104 — Аварійна служба газової мережі

0 800 501 482 — телефон довіри СБУ.

Будьте пильними! Бережіть себе!